

RAADSINFORMATIEBRIEF

Van

college van burgemeester en wethouders

Vergadering van

25 maart 2025

Kenmerk

Z/23/064758 / D/25/175296

Portefeuillehouder

Arjan Noorthoek

Portefeuille

Ruimtelijke Ordening

Opsteller

Scheppers, Luuk

Onderwerp

Voortgang twee wijzigingsplannen college m.b.t. natuur

Kernboodschap

Met de RIB 'Natuurplannen Woerden' van 21 januari 2025 (Z/24/074213 / D/24/166918) heeft het college u geïnformeerd over de 4 verschillende natuurplannen die bij de gemeente lopen, namelijk:

1. Bijleveld – Breudijk (wijzigingsplan - collegebevoegdheid)
2. Natuurherstel Kamerik-Teylingens (bestemmingsplan - raadsbevoegdheid)
3. NNN Bodegraven Noord / polder Rietveld (samen met de provincie Zuid-Holland) (wijzigingsplan - collegebevoegdheid)
4. Schraallanden langs de Meije (wijzigingsplan - beroepsprocedure Raad van State)

De RIB ging specifiek in op de bestemmingsplanwijziging 'Natuurherstel Kamerik-Teylingens' die ter vaststelling aan de gemeenteraad voorligt.

Afgelopen vrijdag 21 februari is er voor de gemeenteraad een veldbezoek georganiseerd naar de plangebieden 'Natuurherstel Kamerik - Teylingens' en 'Bijleveld - Breudijk'. Er is toen ook vanuit de provincie Zuid-Holland een toelichting gegeven op het wijzigingsplan 'NNN Bodegraven Noord / polder Rietveld'.

Voor de volledigheid wordt u d.m.v. de voorliggende RIB geïnformeerd over de voortgang van de twee wijzigingsplannen van het college die nog in procedure zijn, namelijk 'Bijleveld - Breudijk' en 'NNN Bodegraven Noord / polder Rietveld'. Deze wijzigingsplannen hebben als ontwerpversie ter inzage gelegen en op beide plannen zijn zienswijzen ingediend. In deze RIB zal een samenvatting van de zienswijzen worden gegeven alsmede een samenvatting van de voorgenomen beantwoording van de zienswijzen door het college. De besluitvorming van het college over de twee wijzigingsplannen is na de raadsbehandeling van het bestemmingsplan 'Natuurherstel Kamerik - Teylingens' voorzien.

Toelichting**1. Wijzigingsplan Bijleveld - Breudijk**

Het plangebied 'Bijleveld - Breudijk' is een stuk grond in eigendom van de provincie Utrecht langs de Breudijk in Harmelen. De grond heeft nu een bestemming Agrarisch en krijgt d.m.v. het wijzigingsplan een bestemming Natuur. De bestemmingswijziging is nodig om de beoogde natuur te realiseren en in stand te houden. Het gaat hier om de realisatie

van nieuwe natuur ter versterking van het Natuur Netwerk Nederland (NNN). Met het rijk is afgesproken dat deze nieuwe natuur in 2027 moet zijn ingericht. Het natuurnetwerk is een netwerk van gebieden in Nederland waar de natuur voorrang heeft en ook voor toekomst (planologisch) geborgd is/wordt. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en natuurgebieden hun waarde verliezen. Grotere natuurgebieden zijn gunstig voor de biodiversiteit en de kwaliteit van de leefomgeving. Als natuurgebieden ook nog met elkaar verbonden zijn, kunnen dieren en planten gemakkelijker overleven. Het is op basis van de status als NNN-gronden in lijn met het provinciaal beleid om de gronden onder de Wet ruimtelijke ordening te voorzien van een natuurbestemming.

Om de beoogde natuur mogelijk te maken, zal een deel van de grond moeten worden afgeplagd. Afplaggen (dit is het verwijderen van de bovenste laag aarde) wordt als maatregel om te verschraken zo weinig mogelijk ingezet door de provincie Utrecht/natuurbeheerders. Alleen als de beoogde natuur zonder afplaggen niet, of pas na tientallen jaren, kan worden gerealiseerd wordt er afgeplagd. Dit afplaggen gebeurt onder strikte voorwaarden (zo weinig mogelijk, alleen als het koud is, grond niet zwart laten liggen, etc.).

Voor meer informatie over het wijzigingsplan wordt verwezen naar regelsopdekaart.nl, waar het ontwerp wijzigingsplan met kaarten en nadere toelichting is te vinden.

Zienswijzen

Tegen dit wijzigingsplan zijn in totaal 4 zienswijzen ingediend. In de zienswijzen komen voornamelijk de volgende bezwaren terug:

- a) mogelijk externe werking natuurgebied met belemmering voor omliggende agrariërs tot gevolg
- b) zorgen bij de agrariërs dat de Natuurherstelwet het toekomstige NNN-gebied externe werking geeft, waarmee het NNN-gebied net als Natura 2000-gebied met externe werking een belemmering voor de agrariërs gaat zijn
- c) onduidelijkheid over de nadeelcompensatie in het geval er door het wijzigingsplan schade zal worden geleden

Hieronder in hoofdlijnen de concept reactie van het college op deze zienswijzen:

a) Externe werking

Van externe werking zal geen sprake zijn omdat de nieuwe natuur onderdeel gaat uitmaken van het NNN. Alleen Natura 2000-gebieden hebben volgens de wet- en regelgeving een externe werking, voor zover er sprake is van stikstofgevoelige natuurgebieden, maar die status krijgt de te realiseren natuur niet. Externe werking houdt in dat (agrarische) bedrijven in de omgeving van een stikstofgevoelig natuurgebied gelimiteerd worden in hun uitstoot om de hoeveelheid stikstof die in de nabije natuur neerdaalt te verminderen.

Omliggende agrarische bedrijven worden als gevolg van dit wijzigingsplan dan ook niet in hun bedrijfsvoering beperkt.

Met dit wijzigingsplan wordt uitsluitend voorzien in het wijzigen van de agrarische bestemming richting een natuurbestemming. Er is geen sprake van een aanwijzing van de gronden als Natura 2000-gebied. Deze bevoegdheid heeft een gemeente ook niet. De minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur wijst namelijk in een aanwijzingsbesluit een Natura 2000-gebied aan. De herbegrenzing van Natura 2000-gebieden is een langdurig en ingewikkeld proces, waarbij ook de Europese Unie betrokken is. De gemeente en provincie hebben we op dit moment geen signalen vernomen dat er een wens bestaat of een voornemen is om het plangebied aan te wijzen als Natura 2000-gebied.

b) Natuurherstelwet

Het college begrijpt de zorgen van de agrariërs, alleen zijn er geen specifieke stikstofregels voor NNN-gebieden die voortkomen uit de Natuurherstelwet. De bestaande Nederlandse wetgeving blijft van toepassing. NNN-gebieden worden niet expliciet genoemd in de Europese Natuurherstelwet, die zich primair richt op het herstel van aangetaste ecosystemen binnen de EU. Er is momenteel geen enkele indicatie dat er in de toekomst beperkingen zullen gaan gelden voor NNN-gebieden zoals de Bijleveld/Breudijk. Dat betekent dat de NNN-gebieden geen externe werking krijgen vergelijkbaar met de externe werking van Natura 2000-gebieden.

c) Nadeelcompensatie

De gemeente heeft in samenwerking met de provincie een planschadeovereenkomst afgesloten. Op basis van deze overeenkomst kunnen eventuele planschadeclaims op de provincie worden verhaald. Als een indiener van een zienswijze van mening is dat hij nadeel ondervindt van dit plan, bestaat de mogelijkheid om een aanvraag tot tegemoetkoming planschade bij de gemeente Woerden in te dienen. Dit verzoek zal conform ons beleid worden behandeld en zal door een onafhankelijk adviseur naar de aanvraag gekeken worden.

2. Wijzigingsplan Bodegraven Noord / polder Rietveld (samen met de provincie Zuid-Holland)

Al sinds 1995 zijn er plannen om in Bodegraven Noord natuur te ontwikkelen ten behoeve van het realiseren van een verbindingsszone tussen de Nieuwkoopse plassen en de Reeuwijkse plassen en het realiseren van habitatten voor diverse soorten voor het vergroten van de biodiversiteit. Het huidige plan bedraagt de realisatie van 290 ha. met natuurdoeltypen kruiden- en faunarijk grasland, vochtig weidevogelgrasland en de zwaardere natuurdoeltypen nat schraalland en vochtig hooiland (rood gemarkeerd). Voor de zwaardere natuurdoeltypen wordt de inrichtingsmaatregel plaggen toegepast. Het plangebied ligt voor 255,5 ha in gemeente Bodegraven - Reeuwijk en voor 34,5 ha. in gemeente Woerden. De 34,5 ha die binnen de gemeente Woerden valt, wordt ingericht met het natuurdoeltypen vochtig weidevogelgrasland (geel gemarkeerd). Hiervoor worden geen percelen geplagd of opgehoogd.

Het project NNN Bodegraven Noord heeft een eigen procesgang doorlopen met het opstellen van een Gedragen invulling in 2018 en daarna het opstellen van een voorlopig ontwerp en het vaststellen van een definitief ontwerp. Het vaststellen van de natuurdoelen gebeurt door de provincies via een openbare procedure. Daarbinnen dient ook de afweging te worden gemaakt welke natuurdoelen gerealiseerd gaan worden waarbij ook de kritische depositiewaarde van het natuurdoeltype in de afweging wordt betrokken. Dit is ook gedaan bij het project NNN Bodegraven Noord.

Het proces rond het opstellen van het definitief ontwerp voor het project NNN Bodegraven Noord is tot stand gekomen via een uitgebreid gebiedsproces. De plannen zijn voorgelegd aan alle betrokken partijen en op een zorgvuldig wijze tot stand gekomen. Vanuit de agrarische sector zijn LTO Noord en De Parmey daarbij betrokken. Tot aan de vaststelling van de plannen hebben betrokken partijen invloed kunnen uitoefenen op het eindresultaat waarbij diverse aanpassingen zijn doorgevoerd in reactie op de ingebrachte opmerkingen. Daarbij is diverse keren aan deskundigen onafhankelijk advies gevraagd. De plannen zijn op een zorgvuldige wijze tot stand gekomen waarbij de diverse belangen in het gebied goed tegen elkaar zijn afgewogen.

Zienswijzen

Het wijzigingsplan vormt de planologische – juridische verankering en borging van de te realiseren natuur voor het gebied gelegen in de gemeente Woerden. Na de ter inzage legging van het ontwerp wijzigingsplan heeft de gemeente 35 zienswijzen ontvangen.

De 35 zienswijzen hebben vooral betrekking op het project NNN Bodegraven Noord en de gevolgen van dit project voor de Landbouw, Natuur en Landschap. Daarbij wordt opgemerkt dat diverse zienswijzen betrekking hebben op gronden en percelen in de gemeente Bodegraven - Reeuwijk aangezien het overgrote deel van het project NNN Bodegraven Noord is gelegen binnen de gemeente Bodegraven – Reeuwijk. Veel van deze zienswijzen zijn niet relevant aangezien de 34,5 ha van het project NNN Bodegraven Noord die binnen de gemeente Woerden valt, wordt ingericht met het natuurdoeltype vochtig weidevogelgrasland. Hiervoor worden geen percelen geplagd of opgehoogd. Dit natuurdoeltype is en blijft nog steeds beschikbaar voor agrarisch medegebruik als maaien en afvoeren. Deze zienswijzen zijn voor kennisgeving aangenomen en globaal beantwoord aangezien zij betrekking hebben op gronden, procedures en afspraken die geen onderdeel vormen van het wijzigingsplan NNN Bodegraven Noord polder Rietveld.

a) Gevolgen voor de landbouw.

Veel indieners van de zienswijzen maken zich zorgen of er nog een toekomst is voor de agrariërs in het landelijk gebied van Woerden en over de leefbaarheid. Deze zorgen zijn niet ongegrond maar staan los van het voorliggend wijzigingsplan. De opgave die ligt in het landelijk gebied, legt een grote druk bij de agrarische sector en zal naar verwachting ook gevolgen hebben voor deze sector en de agrarische gemeenschap. Met het wijzigingsplan wordt echter niets gewijzigd m.b.t. de N2000-gebieden of stikstofgevoeligheid. Het wijzigingsplan Bodegraven Noord polder Rietveld beperkt zich tot 34,5 hectare grond gelegen in de gemeente Woerden die al langere tijd in bezit is van Natuurmonumenten. Op deze gronden komt het natuurdoeltype Vochtig Weidevogelgrasland. Hiervoor wordt niet

geplagd. Na realisatie van de plannen blijven deze gronden beschikbaar voor pacht door omliggende agrariërs. De gevolgen van de bestemmingswijziging naar natuur zijn voor de omliggende agrariërs en bewoners zeer beperkt van omvang. Het wijzigingsplan leidt niet tot een onevenredig nadelig effect op de bedrijfsvoering van de omliggende agrarische bedrijven en agrarische percelen.

b) Gevolgen voor de natuur

Een aantal indieners van zienswijzen is van mening dat de gewenste natuur niet wordt gerealiseerd met de uitvoering van de natuurplannen of betwifelen in het geheel de noodzaak van deze natuurplannen. Realisatie van het NNN is een belangrijk instrument om de vereiste gunstige staat van instandhouding te bereiken voor de in de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn beschermde plantensoorten, diersoorten en habitattypen. Via de natuurinrichting wordt natuurherstel mogelijk gemaakt tot de ecologisch waardevolle hooilanden en schraallanden zoals die halverwege de 20e eeuw nog volop aanwezig waren in de polders van Bodegraven Noord als gevolg van extensief agrarisch beheer. Met het voornemen wordt de functie van de dieper gelegen percelen als 'belangrijk weidevogelgebied' versterkt. De leefomstandigheden voor weidevogels (als predator) worden binnen het NNN sterk verbeterd. Deze weidevogels zijn als predator belangrijk voor de regulatie van de aantallen muggen en knutten. Voor de realisatie en instandhouding van de natuur is het belangrijk om de gronden juridisch – planologisch als natuur te bestemmen.

c) Gevolgen voor het landschap

In een aantal zienswijzen wordt een beeld geschetst dat het bestaande landschap met weilanden en koeien verdwijnt. De veranderingen van het landschap door het wijzigingsplan zijn echter zeer beperkt en verandert niet de open structuur met weidse uitgestrektheid en koeien in de wei. Het plan houdt rekening met de bestaande structuren van het landschap. Deze worden zoveel mogelijk gevolgd. De begrenzing en inrichting van het plan volgt bestaande kavelgrenzen en slotenpatronen. Het grasland zal meer kruidenrijk worden. Het meer gevarieerd worden in graslanden past bij de oorspronkelijke verscheidenheid in bodemgesteldheid. Net als in de huidige situatie wordt extra houtopstand door actief beheer bestreden en worden sloten opgehouden. Inrichting en beheer zorgt ervoor dat de open structuur met de weidse uitgestrektheid behouden blijft.

d) Gevolgen voor de waterhuishouding

Diverse indieners van zienswijzen stellen vragen over de waterkerende werking van alle peilscheidingen en de instandhouding daarvan. Dit vanwege de draagkracht van de bodem.

Voor de realisatie van de beoogde natuurtypen zijn waterkwaliteit en waterkwantiteit zeer belangrijke succesfactoren. In het plangebied wordt daarom het watersysteem gewijzigd en zo ingericht dat de waterkwaliteit- en waterkwantiteit aansluit bij de behoefte vanuit de natuurdoelen. De gemeente Woerden is verantwoordelijk voor het wijzigingsplan en heeft in het kader van het bestuurlijk vooroverleg de HDSR gevraagd een reactie te geven. Het HDSR is eindverantwoordelijk voor het functioneren van het watersysteem en heeft aangegeven dat het plan er goed uitziet.

Financiën

Het gaat hier om initiatieven van (mede) overheden, die garant staan voor de realisatie en beheer van de natuurbestemming. Ingeval van planschade kan een beroep worden gedaan op nadeelcompensatie. Voor verschillende plannen is hiervoor een planschade overeenkomst met de initiatiefnemer afgesloten.

Vervolg

Op 3 april is er een Thema-sessie gepland waarop het Raadsvoorstel bestemmingsplan 'Natuurherstel Kamerik - Teylingens' en de twee andere wijzigingsplannen naar natuur ('Bijleveld – Breudijk' en 'NNN Bodegraven Noord/ polder Rietveld') aan uw raad worden gepresenteerd.

Voorafgaand aan deze themasessie wordt de mogelijkheid geboden om in te spreken over het bestemmingsplan 'Natuurherstel Kamerik - Teylingens' dat ter vaststelling aan de raad is voorgelegd.

Voor de twee wijzigingsplannen is geen inspraak voorzien omdat deze door het college worden vastgesteld. Voor de twee wijzigingsplannen heeft formeel het moment van inspraak al plaatsgevonden, namelijk na de terinzagelegging van de ontwerpversie en de daarbij behorende mogelijkheid tot het indienen van zienswijzen hierover.

Zoals gebruikelijk in een zienswijzeprocedure die tot de bevoegdheid van het college behoort, worden die zienswijzen schriftelijk van een reactie voorzien en zal de reactie hierop na besluitvorming in het college aan de indieners van de zienswijzen worden verstrekt.

De besluitvorming over de twee wijzigingsplannen is na de raadsbehandeling van het bestemmingsplan 'Natuurherstel Kamerik Teylingens' voorzien.

Bijlagen